

Zorgseenheid Reumatologie en Klinische Immunologie, locatie AZU

*Langwerkende antireumatische
middelen: Methotrexaat*

In overleg met uw behandelend arts heeft u besloten het geneesmiddel methotrexaat te gaan gebruiken. Een veel gebruikte afkorting voor methotrexaat is MTX. Deze folder geeft informatie over dit geneesmiddel.

Werking

MTX is een langwerkend medicijn. Langwerkende medicijnen zijn niet direct pijnstillend, maar kunnen de activiteit van de reumatische aandoening op langere termijn onderdrukken. Hierdoor nemen klachten als pijn, zwelling en stijfheid af en zijn minder kortwerkende medicijnen (vooral pijnstillers) nodig. MTX remt het ontstekingsproces op de langere termijn. Het kan acht tot twaalf weken duren voordat u merkt dat het medicijn begint te werken. Voor de behandeling van de reumatische aandoening wordt MTX meestal naast kortwerkende medicijnen (NSAID) gebruikt.

Behalve bij reumatische aandoeningen wordt MTX ook toegepast bij de behandeling van kanker, echter in veel hogere doseringen dan bij de behandeling van een reumatische aandoening.

Behandelmethode

- Methotrexaat is de werkzame stof en is bekend onder de naam Ledertrexate®, Emthexate®, Metoject®.
- Van Ledertrexate® bestaan er tabletten van 2,5 mg MTX. Van Emthexate® bestaan er tabletten van 2,5 mg en 10 mg MTX.
 - U kunt de tabletten doorslikken met voedsel of water. Niet met melk(producten). Twee uur voor en twee uur na de MTX inname mag u geen (melk)producten gebruiken, omdat dit de opname van MTX tegengaat. Het is belangrijk dat u de tabletten niet breekt en/of kauwt, maar heel doorslikt. MTX wordt eenmaal per week ingenomen.
- Ledertrexate® en Emthexate® bestaat ook als injectievloeistof. Metoject® is er alleen in injectievorm en niet in tabletvorm.
 - Wanneer uw arts injecties heeft voorgeschreven, krijgt u die één maal per week toegediend, in de spieren of onder de huid. De meeste patiënten kunnen zelf de injecties toedienen. De reumaconsulent kan u dit aanleren.
- Ledertrexate® en Emthexate® zijn een aantal maanden houdbaar. Metoject® is twee jaar houdbaar.

Bijwerkingen

- Maag- darmklachten zoals een vol gevoel, misselijkheid en braken, of diarree.
- Ontsteking van het mondslijmvlies (pijnlijke plekjes; aften).
- Hoofdpijn.
- Huiduitslag.
- Soms gering haaruitval.
- Iets grotere vatbaarheid voor infecties zoals griep, blaasontsteking, longontsteking, gordelroos. Verschijnselen van infecties zijn bijvoorbeeld koorts, verkoudheid, hoesten, keelpijn, kortademigheid en steenpuisten.
- Verstoorde bloedaanmaak. Tekenend daarvan kunnen zijn: erge keelpijn in combinatie met koorts, regelmatig een bloedneus, snel blauwe plekken.
- Kortademigheid en hoesten.
- Verstoring van de leverfunctie.

Om de bijwerkingen in een vroeg stadium te ontdekken, laat uw reumatoloog of de verpleegkundig reumaconsulent regelmatig uw bloed onderzoeken.

Om de kans op bijwerkingen te verkleinen, schrijft de arts foliumzuur voor. De arts bepaalt de dosering. Foliumzuur mag niet op dezelfde dag als de MTX worden ingenomen. Bij maag- en/of darmklachten kan het zinvol zijn om de MTX tabletten te vervangen door injecties.

Adviezen

- Lees de bijsluiter.
- Bespreek uw vragen met uw (huis)arts of de verpleegkundig reumaconsulent.
- Gebruik nooit meer dan de voor u voorgeschreven hoeveelheid.
- Gebruik alcohol met mate. Dit in verband met ‘overprikkeling’ van de lever. Op de dag van de MTX inname is het raadzaam geen alcohol te gebruiken.
- Als u geopereerd moet worden, is overleg met uw reumatoloog noodzakelijk. Bij grote ingrepen (ook die van een tandarts) wordt namelijk soms besloten de MTX tijdelijk te staken.
- Het antibioticum cotrimoxazol (ook bekend onder de naam Bactrimel®) en het antibioticum trimethoprim, **mag niet samen met MTX worden gebruikt.**
- Als u zwanger wilt worden, is overleg met uw reumatoloog noodzakelijk. Het advies is doorgaans om de MTX drie maanden tevoren te staken.
- Als u MTX gebruikt, mag u geen borstvoeding geven.
- Mannen met een kindrewens mogen geen MTX gebruiken. Het advies is doorgaans om de MTX drie maanden tevoren te staken.
- Hebt u vragen over zwangerschap, overleg met uw (huis)arts of verpleegkundig reumaconsulent.
- In tegenstelling tot wat vaak in de bijsluiter staat of tot wat u bij de apotheek wordt aangeraden, kunt u MTX wel gebruiken met NSAID’s (ontstekingsremmende pijnstillers). De combinatie van deze medicijnen is bij reumatische aandoeningen, door de lage dosering, wel verantwoord.

- Als u MTX gebruikt, is er geen bezwaar tegen de ‘griep prik’.
- Vaccinatie (nodig bij sommige verre reizen) met verzwakt levend virus, zoals het gele koorts vaccin gaat niet samen met het gebruik van MTX. Ook vaccinaties tegen bof, mazelen, rode hond (BMR) of tuberculose mogen niet samen met MTX worden gebruikt.
- Bij tekenen van kortademigheid is het advies te stoppen met de MTX en contact op te nemen met de reumatoloog.

Vragen

Neem gerust contact op met het UMC Utrecht als u vragen heeft over het gebruik van uw medicijnen. U kunt uw vraag 24 uur per dag op het antwoordapparaat van onze helpline inspreken. Als u voor 16.00 uur belt, wordt u dezelfde werkdag nog teruggebeld. Indien u uw vraag na 16.00 uur inspreekt wordt u de volgende werkdag teruggebeld. Het telefoonnummer van de helpline is 088 75 514 94. Wij kunnen uw vragen ook via de e-mail beantwoorden. Het e-mailadres is poli-reumatologie@umcutrecht.nl

Ruimte voor aantekeningen

Divisie Interne Geneeskunde en Dermatologie

Zorgseenheid Reumatologie en Klinische Immunologie, locatie AZU

UMC Utrecht, Locatie AZU, Heidelberglaan 100, Postbus 85500, 3508 GA Utrecht

Tel 088 75 555 55

www.umcutrecht.nl

© 2010, UMC Utrecht, afdeling Interne en Externe Communicatie